

BYZANTINA

PETRE DIACONU

Incepînd cu 1969 la Salonic apare în fiecare an cite un tom al revistei **BYZANTINA**, organ al Centrului de studii bizantine de pe lîngă Universitatea din Salonic.

Directorul acestei reviste, profesorul I.E. Karayannopoulos, ajutat de un prestigios colectiv, a înțeles să pună paginile noii publicații la dispoziția nu numai a specialiștilor cieni, ci și a altor cercetători întru bizantinologie din răsăritul sau apusul Europei.

Profilul acestei reviste este variat. El cuprinde studii de istorie, filologie, sigilografie, iconografie, arheologie, la care se adaugă recenzii și dări de seamă.

Varietatea problemelor tratate, competența cu care sunt desăturate, fac din revista **BYZANTINA** un foarte util instrument de lucru pentru toți cei ce se ocupă cu chestiunile de bizantinologie. Unice dintre studii interesează în chipul cel mai direct pe istorici români și, în special, pe aceia a căror preocupare se leagă de trecutul regiunilor de la Dunărea de jos.

Pentru exemplificarea spuselor noastre vom înșira aici titlurile unora dintre studiile din fiecare tom în parte.

În primul tom care cuprinde 274 pagini sunt publicate următoarele studii : E. Kriaras, "Επιφανεγία και σηματολογία (Etimologia și semanologia) p. 1—21 ; K. Mitsakis, "Ενως λαϊκός κρητικός Λαζαρίστος του 1F" χιλιών (Un acivist popular cretan din secolul al XV-lea) p. 22—38. S. Troiaros, Καστροχτίσια (Despre construcția cetăților) p. 39—57 ; B. Hendrikx, Les chartes de Boudouin de Flandre comme source pour l'histoire de Byzance p. 59—80 ; Valentin A. Georgescu, Contribution à l'étude de la réception du „Nomos Georgikos“ dans les Principautés danubiennes (Con-

tribuții la studiul acceptării lui „Nomos Georgikos” în Principatele dunărene : p. 81—134 ; G. Tsaras, „Ἔτοντας τὸν ὑρακόντας σας” επά τακτικά Αέροντος Στ’ τὸν Σοφὸν (Înțelesul cuvintului „Ὑρακόντας” în tactica lui Leon al VI-lea. Înțeletul) p. 135—157 ; P.A. Papadrianos, „Η πρωτοπρωτόπιστρα Καντακουνσή” p. 159—165 ; P.S. Năsturel, Valaques. Coumans et Byzantins sous le règne de Manuel Comnène, p. 167—186 ; (Valahi cumani și bizantini sub domnia lui Manuel Comnenul) ; Eud. Th. Tsolakis, Ο Μεχαιών. Άστα λευάτης ως κριτικός τῶν ἐπικειμένων καὶ τῆς τακτικῆς τοῦ πολέμου. (Mihail Attaleiates ca critic al acțiunii și tacticii războiului) p. 187—204.

Al doilea tom al revistei *BYZANTINA*, apărut în anul 1970 este și mai voluminos decât primul. El cuprinde în cele 466 pagini ale sale următoarele studii : J. Gill, *Emperor Andronicus II and Patriarch Athanasius I* (Imperatul Andronic al II-lea și Patriarhul Athanasie I) p. 11—19, în care se tratează relațiile dintre împărat și patriarh la sfârșitul sec. XIII — inceputul sec. XIV, într-o vreme, deci, în care Dobrogea aparținea de Mitropolia Vicinei — supusă — la rindul ei — Patriarhiei din Constantinopol. Problema primejor contacte dintre creștinism și slavi săi dezbatute în articolul lui Demetrios J. Constantelos *Canon 62 of the Synod in Trullo and the slavic Problem* (Canonul 62 al Sinodului de la Trullo și problema slavă) p. 23—55. Nu mai puțin important este studiul lui I.E. Karayannopoulos Η πολιτικὴ θεωρία τῶν Βυζαντίων (Teoria politică a bizantinilor) p. 37—61. Cei care sunt interesati în chestiunile cruciadei a IV-a pot găsi o sumedenie de documente în masivul articol al lui B. Hendrikx, *Recherches sur les documents diplomatiques non conservés, concernant la quatrième croisade et l'empire latin de Constantinople pendant les premières années de son existence* (1200—1206). (Cercetări privind documentele diplomatiche necunoscute în legătură cu cruciada IV-a și imperiul latin din Constantinopol în timpul primilor ani ai existenței lui (1200—1206) p. 107—184). R. Guillard se oprește în studiul său intitulat *Etudes sur l'histoire administrative de l'Empire Byzantin* (Studii asupra istoriei administrative a Imperiului bizantin) (p. 185—249) asupra funcțiunii de europalat, încercând să-i defincească semnificația și sensurile pe scara cronologică a administrației bizantine. Potrivit opiniei lui R. Guillard europalatul era unul dintre cei mai înalți funcționari de la curtea imperială în sec. VI. După informația lui Theophilakt Sinokattes acesta era cel mai important demnităț după împărat. Cuperatul ne fiind numit pe viață putea fi revocat.

În secolul VIII, europalatul era un simplu titlu nobiliar. El a continuat să piardă din valoare în secolele următoare, înălțat încit în sec. XIII—XIV nici nu se știe măcar care erau funcțiunile europalatu-

lui. Articolul este însoțit de un indice alcătuit de D-na R. Guillard cuprinzind numele europalașilor, cunoscute autorului.

E. Th. Tsolakis, în articolul său *Das Geschichtswerk des Michael Attaleiates und die Zeit seiner Abfassung* (Opera istorică a lui Mihail Attaleiates și momentul redactării ei) p. 253—268, după ce enumără opinile privind data la care s-a încheiat redactarea operei lui Mihail Attaleiates își expune și el părerile în legătură cu cronologia ei.

Despre atacurile lui Kaloian în Thracia și Macedonia se ocupă Th. Vlachos în studiul *Kalojan plündert Thrakien und Makedonen* (Kaloian șosea Thracia și Macedonia) p. 269—289.

Veselin Besevliev, reia discuția privind Miracula Sancti Demetrii în articolul *Randbemerkungen über die „Miracula Sancti Demetrij”* (Considerații pe marginea lui „Miracula Sancti Demetrii”) p. 287—300. Seriile studiilor se termină cu contribuția lui R. Mitsakis. Simeon Metropolitan of Euchaita and the Byzantine ascetics Ideas in the eleventh Century (Simeon mitropolitul de Euchaita și ideile ascetice bizantine în sec. XI) p. 309—334 și cu cea a lui Günter Weiss, Untersuchungen zur den unedierten Schriften des Michael Psellos (Cercetări asupra scrierilor inedite ale lui Michael Psellos) p. 337—378.

Volumul III, apărut în anul 1971, cuprinde 452 pagini, rezervate în bună parte comunicărilor prezentate între 24 și 29 august 1969, la Satonic în cadrul coloquiu „Idee imperială în Ocridentul medieval și în lumea slavă”.

Pentru a ne face o idee asupra varietății subiectelor, având una și aceeași temă, vom menționa în cele ce urmează numai o parte din titlurile lucrărilor publicate în acest volum :

I. E. Anastasiou, *Conceptions concerning the Emperors in the Vitae of St. Constantine-Cyril and Methodius* (Concepții privind împărații din „Viața Sfinților Constantin-Ciril și Metodiu”) p. 1—14 ; D. Anghelov, *Affermissement et fondements idéologiques du pouvoir royal en Bulgarie médiéval* (Consolidarea și fundamentele ideologice ale puterii regale în Bulgaria) p. 15—27 ; B. Hendrickx, *A propos du nombre des troupes de la quatrième croisade et de l'empereur Baldwin I* (în legătură cu numărul trupelor celei de-a patra cruciade și ale împăratului Balduin I) p. 29—41 ; St. Harkianakis, *Die Steinung des Kaisers in der byzantinischen Geistlichkeit, dogmatisch gesehen* (Poziția împăratului în lumea clerului bizantin, privită dogmatic) p. 43—52 ; S.p. Troianos, *Die Sonderstellung des Kaisers im fröh — und mittelbyzantinischen kirchlichen Prozess* (Poziția deosebită a împăratilor în procesul bisericesc din evul mediu timpuriu și mijlociu) p. 69—80 ; V. Besevliev, *Die kaiseridec bei den Protobulgaren* (Idéea imperială la protobulgari), p. 81—92 ; I. Batneanu, *Sceaux des empereurs byzantins découverts en Roumanie* (Sigiliile ale împăraților bizantini descoperite în România), p. 147—172 ; Petre Diaconu, *Aspects de l'idée impériale dans le folklore roumain* (Aspecte ale ideii imperiale în folclorul românesc) p. 193—199 ; O. Iliescu, *L'héritage de l'idée*

imperiale byzantine dans la numismatique et le sigilographie roumaine au moyen age (Moștenirea Ideii imperiale bizantine în numismatice și sigilografia românească din evul mediu) p. 253—276; C. S e r b a n, *La conception impériale byzantine dans le protocole et le cérémonial diplomatique roumain du moyen age* (Concepția imperială bizantină în protocolul și ceremonialul diplomatic românesc din evul mediu), p. 297—309. V a l e n t i n A. I. G e o r g e s c u, *L'idée impériale byzantine et les réactions des réalités roumaines XIV-e — XVIII-e siècle* (Ideea imperială bizantină și reacțiile realităților românești (sec. XIV—XVIII)), p. 311—339.

Ultimele cinci articole înșirate mai sus, aparținând unor cercetători români, tratează, după cum se vede, probleme privind istoria noastră. Unele dintre ele, cum ar fi, de pildă, studiul lui I. Barnea, privesc și chipul special realitățile din Dobrogea și, cu deosebire, pe cele de la țările Dunării.

Revista *BYZANTINA* este tipărită în condiții grafice excelente. Ilustrațiile, atât de cîte sunt, excelează prin claritate. Adăugind la toate acestea și regularitatea apariției ei, noi am etalat numai o parte a meritelor colectivului care se îngrijește de această revistă.

Tehnoredactor : I. DOLGHIN

*Det la calea : 19. II. 1975, Bun de tipar 26 VII 1975.
Aparut Ianuarie 1976. Ft. 16/70×100, Coli tipă 20,025
Tiraj 700-30 broșate. Plansa 46+2*

Tiparul executat sub nr. 990 la
Intreprinderea poligrafică Galați, B-dul
G. Coșbuc nr. 223/A Galați.
Republie Socială România

ERATA

Pag.	Rind	Seris	In toc de
			1
18	11 de jos	Moldovei	Moldovei
19	4 de jos	autillage	cultivage
29	Titlu	amorfă	amfore
33	18 de sus	Pl. X fig. 8	Pl. X fig. 6
33	21 de sus	von Gaectingen	von Gaeotringen
33	7 de sus	Pl. X fig. 9	Pl. X fig. 5
37	4 de sus	θετικῶν	θεσικῶν
39	6 de sus	Pl. X fig. 5	Pl. X fig. 9
40	18 de sus	Pl. X fig. 6. 7	Pl. X fig. 7, 8
64	13 de sus	apodyerium	apodyterium
65	19 de sus	coecipesto	coeciopesto
66	14 de jos	curba de nivel 55	curba de nivel 65
68	9 de sus	la vest de Mă	la sud-vest de Mă
91	15 de jos	loīkōs	loīkōs
		Φρόντες	Φρόντες
104	2 de jos	Agord	Agora
111	11 de sus	curtină	curte
163	2 de jos	mai sus pag. 112	mai sus pag. 158
219	nota 6	Exsp. Bugor	Exsp. Bujor
219	12 de sus	lipită	lipsită
219	12 de jos	concrețiuni	concrețiuni
231	lista figurilor	Pl. V/1	Pl. V/4
249	la Titlu	Titlu corect la	Ciflicurile din Do-
	VIII—XI	nr. 9 din Erata	brogea în secolele
			al XVIII-lea și
			al XIX-lea
253	1 de sus	ecclезиastice	eclesiastice
273		Gh. Dumitrescu	Gh. Dumitrescu